

MARKKINAOIKEUDELLE

Asia	Valitus hankintapäätöksestä
Valituksen kohteena päätös	Helsingin kaupungin elinkeinopalvelun / Matkailu- ja kongressitoimiston päätös tilauksesta tutustumisvierailuryhmien kuljetuspalveluista 28.6.2011 (hankintamenettelyn nro H029-11-1)
Hankintayksikkö	Helsingin kaupungin elinkeinopalvelu / Matkailu- ja kongressitoimisto
Hankintamenettelyn toteuttaja	Helsingin kaupunki / Hankintakeskus
Voittanut tarjoaja	ME-Taxiservice Oy (2306729-1)
Päätöksen tiedoksianto	Annettu tiedoksi valittajalle sähköpostilla 16.8.2011
Valittaja	Royalbus Oy (y-tunnus 2171545-1)
Asiamies ja prosessiosoite	varatuomari, oikeustieteen lisensiaatti Marjo Paananen Kuljetusalan Lakiasiantomisto Oy Nuijamiestentie 7, 00400 Helsinki Puh 09 47899 432, 045 879 4066 Fax 09 454 6036 Sähköposti marjo.paananen@kalt.fi

VAATIMUKSET

Royalbus Oy vaatii

- 1) ensisijaisesti, että markkinaoikeus kumoaa hankintayksikön päätöksen, kieltää hankintayksikköä tekemästä sopimusta ME-Taxiservice Oy:n kanssa ja velvoittaa hankintayksikön korjaamaan virheellisen menettelynsä,
- 2) toissijaisesti, että hankintayksikkö veloitetaan maksamaan Royalbus Oy:lle hyvitysmaksua 5.000 euroa.

Lisäksi Royalbus Oy vaatii, että markkinaoikeus

- 3) kieltää hankintapäätöksen täytäntöönpanon väliaikaisesti,
- 4) asettaa kieltojen tehosteeksi uhkasakon,
- 5) velvoittaa markkinaoikeuden/ME-Taxiservice Oy:n esittämään ME-Taxiservice Oy:n tarjouksen liitteenä olevan mallin varausvahvistuksesta sekä esittämään selvityksen, milloin se on toimitettu Hankintakeskukseen, ja
- 6) velvoittaa hankintayksikön korvaamaan Royalbus Oy:n oikeudenkäyntikulut korkolain 4 § 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen kuukauden kuluttua ratkaisun antamisesta lukien. Oikeudenkäyntikulujen määrä tähän mennessä on 1.706 euroa (palkkio 1.480 € alv 0 % + oikeudenkäyntimaksu 226 €).

PERUSTEET

Tarjouspyyntö ja valintapäätös

Helsingin kaupungin hankintakeskus on 19.4.2011 antanut Helsingin kaupungin elinkeinopalvelun / Matkailu- ja kongressitoimiston puolesta tarjouspyynnön henkilökuljetuksista (asia H029-11-1). Tarjouspyynnön mukaan tarjouksen valintaperusteena on kokonaistaloudellinen edullisuus / halvin hinta. Kokonaistaloudellinen edullisuus ratkaistaan pyynnön mukaan painoarvoltaan siten, että hinnan osuus on 70 % ja laatutekijöiden 30 %. Laatutekijöiden osalta on todettu, että liitteessä mainittujen toivottavien vaatimusten toteutumisen osalta saa pisteitä tietyillä määrillä. Laatutekijöiden pistelaskennan jälkeen on maininta ”edellä kohdassa 6.2 on ilmoitettu, mitä tietoja tarjoajan on toimitettava tarjouksensa liitteenä tarjousten vertailua varten.” Kohdassa 6.2 todetaan, että vertailua varten tarjoajan on liitettävä tarjoukseensa alla mainitut selvitykset, johon on alle kirjoitettu ”Palvelukuvauksen liitteessä (liite 2) mainitut selvitykset”. Tarjouspyynnön jaksossa 4 esitetään tarjoajan vähimmäisvaatimukset – jakson otsakkeena on ”Tarjoajan soveltuvuuden vähimmäisvaatimukset ja tarjoukseen liitettävät selvitykset”.

Helsingin kaupungin talous- ja suunnittelukeskuksen elinkeinojohtajan pöytäkirjan 28.6.2011 (8/2011) mukaan vs. elinkeinojohtaja on päättänyt oikeuttaa matkailu- ja kongressitoimiston tilaamaan tutustumisvierailuryhmien kuljetuspalvelut hankintakeskuksen kilpailutuksen perusteella ME-Taxiservice Oy:ltä. Kyseinen päätös on annettu valittajalle tiedoksi 16.8.2011 sähköpostilla.

Tiedoksiannon liitteenä olevan tarjousvertailun mukaan voittanut ME-Taxiservice Oy on saanut 99,19 pistettä, jotka koostuvat kokonaishintapisteistä 69,19 ja laatu-pisteistä 30. Toiseksi tullut Royalbus Oy on saanut yhteensä 98,18 pistettä, jotka koostuvat kokonaishintapisteistä 70 ja laatu-pisteistä 28,13. Kaikki muut tarjouksen antaneet ovat saaneet laatu-pisteistä täydet pisteet paitsi Royalbus Oy. Royalbus Oy on siis voittanut kilpailun hintavertailun osalta, mutta tullut toiseksi laatu-pisteissä häviämisen vuoksi.

Laatuvertailun kohta, josta Royalbus Oy ei saanut pistettä

Royalbus Oy:n merkinnät kyseisessä kohdassa

Royalbus Oy ei saanut täysiä pisteitä laatuvertailussa, koska sen tarjouksessa on ruksitettu tarjouspyynnön liitteeseen toivottavien vähimmäisvaatimusten kohtaan 13 ”Ei” (kohdassa lukee ”Malli varausvahvistuksesta liitettynä tarjoukseen”). Lisätietona Royalbus Oy:n tarjouksen tekijä on kirjoittanut viereen ”Toimitaan kuten palvelukuvauksessa toivotaan”. Royalbus Oy ei laittanut mallia mukaan tarjoukseen. Todettakoon, että Helsingin kaupungin hankintakeskuksen asian valmistelijalta on varmistettu puhelimitse, että piste on jätetty antamatta nimenomaan tästä kohdasta.

Edellisessä vaatimuskohdassa 12 on toivottavana vaatimuksena ”Palvelukuvauksen mukainen varausvahvistuksen sisältö”, johon Royalbus Oy on vastannut ”On”. Royalbus Oy:n tarjouksen laatijat on ymmärtänyt, että pisteitä lasketaan tiettyjen laatuvaatimusten täyttämistä, eikä hän ymmärtänyt, että kohdan ruksimisesta kohtaan ”Ei” voisi menettää pisteen, koska edellisessä kohdassa vastatun lisäksi hän oli vielä kirjoittanut kohtaan 13 lisätarkennuksena, että yrityksessä tehdään juuri palvelukuvauksen vaatimuksen mukainen varausvahvistus.

Arviointi pisteytyksestä kohdan 13 osalta

Lain julkisista hankinnoista 41 § 1 momentin 7 kohdan mukaan tarjouspyynnössä on oltava tarjouksen valintaperuste sekä käytettäessä kokonaistaloudellista edullisuutta tarjouksen vertailuperusteet ja niiden suhteellinen painotus tai niiden kohtuullinen vaihteluväli taikka poikkeuksellisissa tapauksissa vertailuperusteiden tärkeysjärjestys. Mainitun lain 62 §:ssä säädetään tarjousten vertailuperusteista. Hallituksen esityksen (HE 50/2006) mukaan vertailuperusteiden on liityttävä hankinnan kohteeseen, oltava objektiivisia ja syrjimättömiä eivätkä ne saa antaa hankintayksikölle rajoittamatonta valinnanvapautta.

Kohta 13 on ollut todellisuudessa vaatimus liitteen toimittamisesta, josta laatuvertailussa on kuitenkin annettu piste. Kohdan mukaan liitteelle (”mallille”) ei ole määritelty minkäänlaista laatuvaatimusta. Itse tarjouspyynnössä on ollut muiden liitevaatimusten lisäksi pyyntö toimittaa ”Palvelukuvauksen liitteessä (liite 2) mainitut selvitykset”. Vaatimuskohtien pakollisista vähimmäisvaatimuksista on erikseen tarjouspyynnössä liitteen antamisohjeet sekä vielä ruksitettavassa lomakkeessa selvästi ilmoitettu vaadittavat asiakirjat. Ainoastaan yhdessä toivottujen vähimmäisvaatimusten kohdassa pyydetään selvitystä (kohta 6 ”Selvitys kuljettajien vaatetukseen liittyvästä ohjeistuksesta”). Itse tarjouspyynnössä on mainittu vain selvitysten toimittamisvelvollisuudesta, mutta ei mainittu, että myös halutaan jotakin malleja yhtiön käyttämistä asiakirjoista.

Varausvahvistusmallin liittämistä tarjoukseen ei voida pitää lain julkisista hankinnoista 41 § mukaisena valintaperusteena, joka vaikuttaa vertailuun. Mallin laittaminen mukaan tarjoukseen ei ole edes antanut mitään lisäarvoa vertailuun verrattuna siihen, että tarjouksen tekijä kertoo varausvahvistusten olevan palvelunkuvauksen mukaisia. Mallin toimittamisvaatimus on ainakin esitetty niin epäselvästi, että asian käsittelijän olisi tullut ymmärtää, että tarjouksen antaja on jättänyt mallin liittämättä ilman, että olisi ymmärtänyt asian merkitystä.

Hankintayksikön / kilpailutuksen toteuttajan olisi pitänyt kohdan vertailuun mukaan ottaessaan pyytää tarjouksen tekijää täydentämään tarjoustaan mallilla. Valitukseen on nyt liitetty malli varausvahvistuksesta, josta ilmenee, ettei malli tuo mitään lisäarvoa verrattuna siihen, että tarjouksen tekijä on luvannut toimia palvelunkuvauksen mukaisesti. Hankintamenettelyssä ei varmasti ole ollut tarpeen saada tietoon esimerkkiä tarjoajan todellisuudessa tekemästä varausvahvistuksesta, josta ilmenisi tarjoajan asiakastietoja.

Kohdan 13 mukainen laatuvaatimus pitäisikin jättää poista tarjousten vertailusta tai Royalbus Oy:lle tulisi myös antaa kyseisestä kohdasta piste sen viitattua palvelunkuvauksen mukaiseen varausvahvistukseen.

Voittaneella tarjoajalla on hankintakeskuksesta saadun tiedon mukaan ollut tarjouksen liitteenä esimerkki todellisesta yhtiön tekemästä varausvahvistuksesta. Tarkalleen ottaen tarjouspyynnössä oli kuitenkin pyydetty mallia, eikä esimerkkiä, joten voittanutkaan tarjoaja ei ole toiminut toivottavan vähimmäisvaatimuksen mukaan. Voittaneen tarjoajan varausvahvistusesimerkki on merkitty salaiseksi. Esimerkki pitäisi saada tarkastettavaksi, jotta voidaan todeta, täyttääkö se edes tarjouspyynnön palvelunkuvauksen vaatimukset varausvahvistuksesta. Lisäksi tulisi tietää, onko esimerkki ollut heti tarjouksen liitteenä, vai onko se pyydetty täydennyksenä.

Voittaneen tarjouksen puutteet

Pakollinen vähimmäisvaatimus; voimassa oleva henkilöliikennelupa ja kopio siitä

Tarjouspyynnön kohdan 4.2 vaatimus 2 mukaan tarjoajalla on oltava voimassa viimeistään ennen hankintapäätöksen tekemistä hankinnan toteuttamiseksi tarvittavat lakisääteiset luvat ja/tai muut mahdolliset suostumukset. Vaatimuskohdan mukaan tarjoajan on tullut liittää tarjoukseensa kopiot henkilökuljetuksiin tarvittavista liikennöintiluvista. Myös vertailulomakkeen pakollisissa vähimmäisvaatimuksissa kohdassa 1. lukee ”Kopio voimassa olevasta henkilöliikenneluvasta”.

Voittanut tarjoaja on luvannut liitteensä 4 mukaan vain anoa liikennelupaa ennen sopimuksen voimaan tuloa. Saamamme tiedon mukaan voittanut tarjoaja on saanut joukkoliikenneluvan 14.7.2011 eli vasta 28.6.2011 tehdyn päätöksen jälkeen. Tiedossa ei ole, että sitä olisi edes toimitettu tarjouksen liitteeksi jälkikäteen.

Voittaneelta tarjoajalta on puuttunut pakollinen vähimmäisvaatimus, joten se olisi tullut sulkea pois tarjouskilpailusta heti tarjouksen antamisen jälkeen, koska se on vain luvannut anoa liikennelupaa ennen sopimuksen voimaan tuloa. Ainakin tarjoaja olisi pitänyt sulkea pois tarjouskilpailusta ennen päätöksen tekemistä, koska liikennelupaa ei ollut voimassa.

Pakollinen vähimmäisvaatimus; Henkilökuljetuksiin vaadittavat vastuut ja muut mahdolliset vakuutukset sekä kopiot vakuutusasiakirjoista

Tarjouspyynnön 4.2 vaatimus 3 mukaan tarjoajan on tullut liittää tarjoukseen selvitys siitä, miten kattavasti kalusto ja henkilökuljetukset on vakuutettu sekä kopiot näistä vakuutusasiakirjoista. Selvitys voi tarjouspyynnön mukaan olla tarjoajan itsensä laatima.

Missään tarjouspyynnössä ei kuitenkaan sanota, että kopioita vakuutusasiakirjoista ei tarvitsisi selvityksestä huolimatta liittää tarjoukseen. Voittaneen tarjouksen mukainen selvitys vastuu- ja muista vakuutuksista on liitteessä 2. Lisäksi liitteenä on yhden ajoneuvon kohdalta turvaselvitys. Voittanut tarjoaja ei ole siis toimittanut kopioita kaikista vaadituista vakuutusasiakirjoista.

Voittanut tarjoaja olisi pitänyt sulkea pois tarjouskilpailusta myös tällä perusteella.

Pakollinen vähimmäisvaatimus; sopivaan ajokalustoon liittyvä selvitys siitä kuinka monen henkilölle se on rekisteröity

Tarjouspyynnön kohdan 4.2 vaatimus 5 kohdan mukaan tarjoukseen on liitettävä tarjoajan itsensä laatima selvitys tarjouspyynnön palvelunkuvaukseen sopivasta ajokalustosta ja kuinka monen henkilölle se on rekisteröity.

Voittaneen tarjouksen liitteestä 1 huomautetaan, ettei voittanut tarjoaja ole kirjoittanut kaikkien ajoneuvojen kohdalle määrää, jolle ajoneuvot on rekisteröity. Voittanut tarjoaja olisi pitänyt sulkea pois tarjouskilpailusta myös tällä perusteella.

Pakollinen vähimmäisvaatimus; alihankkijoiden tulee täyttää samat hankinnan palvelukuvauksen vaatimukset kuin varsinaisen tarjoajan – kopiot henkilökuljetuksiin tarvittavista liikennöintiluvista

Voittaneen tarjouksen mukana ei ole ollut ilmoittamansa alihankkijan Ventoniemi Oy:n liikennelupaa. Tarjouksen tekijä on luvannut sen ennen sopimuksen voimaantuloa. Liikennelupakopiota ei ole ilmeisesti ollut päätöstä tehtäessä. Ottaen huomioon jo edellä mainittu tarjouspyynnön liikennelupaohjeista, voittanut tarjoaja olisi tullut sulkea pois tarjouskilpailusta.

Toivottavat vähimmäisvaatimukset; mahdollisuus mikrofonin käyttöön

Tähän liittyen huomautetaan, että voittaneen tarjouksen tekijä on ruksinut kohdan ”On”, vaikka sen kaikissa ajoneuvoissa ei lisätarkennuksen mukaan ole mikrofonia.

Royalbus Oy:n uusi ajoneuvo

Royalbus Oy:n tarjouksen liitteen 7 mukainen luvattu 49-paikkainen Scania on tullut yrityksen hallintaan. Ajoneuvon rekisterinumero on GJU-912. Liitteessä mainitun VW Transporter VIP:n osalta ovat juuri rahoitusneuvottelut meneillään.

Kaluston laatua ei ollut tarjouspyynnön vertailuperusteena. Royalbus Oy haluaa kuitenkin tuoda esille, että on toiminut kuten on tarjouksessaan luvannut.

Hyvitysvaatimuksen määrästä

Vaatimuksen määrä on suhteutettu arvioituun menetettyyn liikevaihtoon. Hankinnan kokonaisarvo ilman arvonlisäveroa on arviolta 50.000 euroa, mistä 10 % on vaadittua määrä 5.000 euroa. Lisäksi on huomioitava, että kilpailutusmenettelyssä on rikottu törkeästi Royalbus Oy:n oikeuksia valittaessa voittajaksi pakolliset vähimmäisvaatimukset täyttämätön yritys.

Täytäntöönpanon kieltäminen

Tarjouspyyntöön on merkitty tarjouksen voimassaoloajaksi 31.8.2011. Päätöksen täytäntöönpano tulisi kieltää, jotta muutoksenhaku ei jää vaikutuksettomaksi.

Yhteenveto

Royalbus Oy:n tarjous on täyttänyt kaikki tarjouspyynnön vähimmäisvaatimukset, voittanut hintavertailussa ja täyttänyt käytännössä kaikki toivotut vähimmäisvaatimukset. Voittanut tarjoaja ME-Taxiservice Oy ei ole pakollisia vähimmäisvaatimuksia täyttänyt, eikä myöskään toimittanut kaikkia vähimmäisvaatimukseen liittyviä asiakirjoja. Toivottujen vähimmäisvaatimusten kohta, josta Royalbus Oy menetti pisteen, ei ole lain julkisista hankinnoista mukainen vertailuperuste.

Päätös tulee kumota ja hankintayksikkö tulee velvoittaa korjaamaan virheellinen menettelynsä. Mikäli tämä ei ole mahdollista, tulee Royalbus Oy:n saada lain julkisista hankinnoista 95 §:n mukainen hyvitys.

Helsingissä 26.8.2011

ROYALBUS OY

LAATI

Marjo Paananen
varatuomari, oikeustieteen lisensiaatti
Lohja

LIITTEET

- 1) tiedoksi annettu päätös (sähköposti, pöytäkirja, hankintamuistio ja tarjousvertailu)
- 2) valittajan Royalbus Oy:n tarjous liitteineen (lukuun ottamatta luetteloa palvelusopimuksista)
- 3) voittaneen ME-Taxiservice Oy:n tarjous liitteineen (lukuun ottamatta salaisia / joita ei muutoin saatu Hankintakeskuksesta)
- 4) tarjouspyyntö
- 5) malli varausvahvistuksesta
- 6) valtakirja